

**A JÖVŐ NEMZEDÉKEK SZÓSZÓLÓJÁNAK KÖZLEMÉNYE AZ
ELSIVATAGOSODÁS ÉS ASZÁLY ELLENI KÜZDELEM VILÁGNAPJA
ALKALMÁBÓL
(2025. 06. 17.)**

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes az elsivatagosodás és az aszály elleni küzdelem kapcsán a talajok, a vízháztartás, valamint a vízjárta területek helyreállításának fontosságára hívja fel a figyelmet.

1994. június 17-én fogadták el az ENSZ elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló egyezményt, ezért minden évben ezen a napon – a világméretű kampányhoz csatlakozva – tudatosítani szükséges felelősségünket a szárazság és elsivatagosodás megfékezése terén, hiszen e problémákkal itthon is találkozunk. Az elsivatagosodás (dezertifikáció) valójában nem sivataggá alakulást jelent szó szerint, hanem a sivatágnak olyan mértékét, ahol a talaj szinte terméketlen, az ételtermelés korlátozott, a földterületek természetes ellenálló képessége gyenge, drasztikus csapadékhiány jellemző, továbbá általában rosszabb a vízminőség, és akár az ivóvíz készletekhez is korlátozott lehet a hozzáférés.

Az ENSZ-egyezmény hazánk egész területét aszályval sújtott térségnek tekinti, a Duna-Tisza-közi Homokhátság pedig már felsivatagos övezetbe sorolt. Az utóbbi évtizedek aszályos időjárása és a klímaváltság okán a talajvíz szintje – főként az alföldi térségben – minden évben jelentős mértékben csökken, a felszíni állóvizek pedig nagyon sok helyen eltűntek. A XX. század elején a Duna-Tisza közén még mintegy 600 természetes tó volt, mára csak a nevük emlékeztet a hajdani vadvízországra és élővilágára.

Az idei jeles napon – „*Helyreállítjuk a földet. Kiaknázzuk a lehetőségeket!*” mottó jegyében – az egyik legsürgetőbb kihívásra, a föld, a talaj és a természetes vízjárta területek helyreállítására kellene összpontosítani. A globális GDP több mint fele az egészséges ökoszisztémáktól függ. Mégis minden évben egy újabb, Egyiptom méretű területet veszélyeztet a szárazság, a terméshozam kiesés és a biológiai sokféleség csökkenése a világon. De a földterületek rekonstruálása megfordíthatja ezeket a rossz tendenciákat. Minden, ahelyreállításba fektetett pénz újabb és újabb hasznot generál. Újjáéleszti a termelékenységet, növeli az ételtermelés biztonságát, visszaállítja a víz körforgását, építi a gazdasági ellenálló képességet, munkahelyeket teremt, így milliók megélhetését támogatja a mezőgazdaságban, állattartásban, turizmusban egyaránt. Mindezek által a területen élők életminősége is nő.

A problémák megoldására elsősorban új szemléletű víz- és tájgazdálkodásra van szükség, amely biztonságos keretek között megtartja a vizet akkor, amikor túl sok van belőle; és kedvező megoldásokat kínál arra, amikor a túl kevés víz okoz nehézséget. Fentiek miatt egyre inkább sürgető a víz elvezetése helyett a víz visszatartásán alapuló vízgazdálkodás kialakítása, különösen a belvizek levezetésének csökkentése, valamint a mederben, csatornában történő vízvisszatartás, illetve egyes területeken a víznek a tájban, termőföldön való megtartása. Mindezek segítenének kiegyenlíteni az éghajlatváltozás következtében egyre gyakoribbá váló extrém csapadékos és szélsőségesen száraz időszakok negatív hatásait, valamint a víztől függő értékes élőhelyek, termőhelyek tartós fennmaradását.

Az Alaptörvény, a vonatkozó alkotmánybíróági határozatok és számos jogszabály előírásai értelmében a szószóló arra hívja fel a figyelmet, hogy a természeti erőforrások, köztük a vízkészletek, a vízkincs, a talaj megóvásában, fenntartásában, helyreállításában minden érintettnek, így a terület tulajdonosainak, használóinak, kezelőinek, valamint az állam minden szereplőjének (jogalkotóknak, jogalkalmazóknak és állami vagyongazdálkodóknak egyaránt) közre kell működnie a közös örökségünkért viselt társadalmi felelősségvállalás jegyében.

Egy helyreállított terület a végtelen lehetőségek tárházát jelenti, itt az ideje, hogy kiaknázzuk ezeket!